

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 310/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kulttuuri- ja urheilutapahtumien yleisömääriä koskevasta tartuntatautilain uudistuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Marko Kilven /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 310/2021 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa, että alueelliset viranomaiset noudattavat tartuntatauti-lain perustelua, joka koskee kulttuuri- ja urheilutapahtumien yleisömääriä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lähikontaktin määritelmä perustuu Terveiden- ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemukseen ja ohjeistukseen sekä tällä hetkellä tiedossa ja käytössä olevaan asiantuntijatietoon koronaviruksen leviämisen tavoista. Ihmisten välisen fyysisen etäisyyden ylläpitäminen kuuluu koronavirustartuntojen ehkäisyn tärkeimpiin keinoihin.

Tartuntatautilain 58 d §:ää sovelletaan sekä sisä- että ulkotiloihin. Säännöksen 4 momentin lähikontaktin määritelmää koskevan muutosehdotuksen myötä kahden metrin etäisyysvaatimus poistuisi vain ulkotiloista, jolloin sisätiloissa sovellettaisiin edelleen muutoksen jälkeenkin kahden metrin etäisyysedellytystä. Säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että kategorinen kahden metrin turvavälisuositus ei palvele kaikkia tiloja, minkä vuoksi sääntelyssä tulisi ottaa huomioon turvavälin sovellettavuus erilaisissa tiloissa. Tällä on perusteltu nimenomaan ulkotilojen etäisyysvaatimusta koskevaa säännösmuutosta, joka perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioon, jonka mukaan tartunta-riski laskee ulkotiloissa verrattuna sisätiloihin. Kaikki toiminta suljetuissa tiloissa, joissa ihmiset toimivat lähikontaktissa keskenään hetkellistä kohtaamista pitempään voi muodostaa erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi. Säännöksen tarkoituksena on ehkäistä laajojen tartuntaketjujen muodostuminen ja siksi lähikontaktin määritelmässä tulee ottaa huomioon covid-19-viruksen tartuntamekanismit, jotta viruksen leviämistä voidaan tosiasiallisesti tehokkaasti ehkäistä.

Lisäksi on otettava huomioon, että tartuntatautilain 58 d §:ää voidaan soveltaa vain tilanteessa, jossa alueen epidemiatilanne on vakava, pykälässä 58 c säädetyt toimenpiteet ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja ihmisten välisten lähikontaktien rajoittaminen on välttämätöntä koronavirustaudin aiheuttaman poikkeuksellisen epidemian leviämisen estämiseksi. Epidemian perustasolla ei tartuntatautilain 58 d §:n mukaista päätöstä voida tehdä.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaan tartuntatautiviranomaisilla on mahdollisuus kieltää alueellaan yleiset kokoukset ja yleisötilaisuudet, mikäli se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Aluehallintovirastot ovat pykälän nojalla tehneet päätöksiä, joilla tilaisuuksien järjestämisen edellytykseksi on asetettu tosiasiallinen mahdollisuus välttää lähikontakti noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ohjetta. Lain sisäisen ja yhdenvertaisen logiikan ja soveltamisen näkökulmasta lähikontaktin määrittelyn tulisi olla sama kaikissa tilanteissa, joissa asetettaisiin velvollisuus lähikontaktin välttämiseen. Tartuntatautilain 58 §:n mukainen päätös voidaan säännöksen mukaan tehdä vain, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Toisin sanoen päätös voidaan tehdä vain, ellei lievemmällä keinolla pystytä riittävällä tavalla ehkäisemään tartuntataudin leviämistä. Myös päätöstä tekevän viranomaisen tulee aina arvioida päätöksen oikeasuhtaisuutta, välttämättömyyttä ja tarkkarajaisuutta, joten laissakaan säädettyjä perusoikeusrajoituksia ei voida ottaa käyttöön, ellei niiden käyttäminen ole välttämätöntä ja oikeasuhtaista niiden taustalla olevan tavoitteen kannalta.

Valmisteilla on päivitys hybridistrategian toimintasuunnitelmaan ja siihen liittyviin suosituksiin eri epidemiavaiheiden toimenpidekokonaisuuksista. Lisäksi valmisteilla on päivitys edellä mainittuun opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ohjeeseen. Tautitilanteen parantumisen ja toimenpidetasoista luopumisen myötä suosituksia yleisötilaisuuksien rajoituksista on mahdollista tässä yhteydessä lieventää.

Koronavirustartuntojen leviämisen ehkäisemiseksi asetettujen rajoitusten vaikutukset ovat kohdistuneet erityisen raskaasti kulttuurin ja urheilun aloille, joilla yleisötilaisuuksien järjestäminen on keskeinen toimintamuoto. Vaikutuksia on osaltaan lievennetty näille aloille kohdennetuilla mittavilla tukitoimilla. Ehdottoman tärkeää on arvioida jatkuvasti rajoitus-toimien välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta sekä tarkastella, ovatko eri aloille kohdistuvat rajoitustoimenpiteet oikeassa suhteessa toisiinsa. Ensisijaisesti mahdollisuudet rajoitusten purkamiseen riippuvat kuitenkin siitä, miten tautitilanne kehittyy.

Helsingissä 9.6.2021

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen